

İPEK KUŞAK

Prof. Dr. Turan YAZGAN*

ÖZET

Balkanlar'dan itibaren Doğu Türkistan'ın doğu hududuna ve Sakaeline kadar bütün olan Türk coğrafyasına bir tek şal örtülmelidir. Bu şalın üstünden geçecek bir İpek Kuşak tesis edilmelidir. Bu kuşak siyasî bir kuşaktır ve iktisadî bir kuşaktır.

Kuşağın doğu ucunda Japonya, batı ucunda Türkiye vardır. Güneydoğu Asya (Endonezya, Malezya, Filipinler...), Japonya, Kore (Güney ve Kuzey Kore), Moğolistan, Sakaeli, Doğu Türkistan, Batı Türkistan (Kazakistan, Kırgızistan, Türkmenistan, Özbekistan, Tacikistan), Afganistan, Pakistan, Azerbaycan (Kuzey ve Güney) Kuzey Kafkasya, İdil-Ural Cumhuriyetleri, (Çuvaşistan, Tataristan, Başkurdistan), Kırım, Gökoğuzeli ve Balkanlar, Kıbrıs, Kuzey Irak (Kerkük)'ü saracak bu kuşak siyasî ve iktisadî bir İpek Kuşak olarak dünyanın barış ve huzurunu, istikrar ve güvenliğini sağlayacaktır.

Çin nüfusunun Moğolistan'a ve Türk Cumhuriyetlerine doğru taşma istikametinde gelişen basıncını durduracaktır. Rusya'nın yeniden Türklere yönelmesi ve muhtemel sömürgeci emellerini frenleyecektir. İktisadi bir bütünlük doğacaktır. Kendi kaderine fazlasıyla yeterli tabii kaynaklarla kesiksiz üretim sağlanabilecektir. Emek ve sermayeden birinin yetersizliği veya bolluğunun doğurduğu problemler ortadan kalkacak ve emek sermaye dengesi sağlanacaktır. Teknoloji ve insan gücü yetersizliğiyle kıvranan bölgelerin problemleri sona erecektir. Şimdi Türkiye'ye düşen bu İpek Kuşağı gerçekleştirmektir ve Japonlar İpek Yolu filmi ni bu maksatla çevirmişlerdir.

Anahtar Kelimeler: Türk Dünyası, İpek Kuşak.

ABSTRACT

It should be veilt with a single shawl from the Balkans to the eastern border of East Turkistan and to the whole of the Turkish geography Sakha. The real silk zone will be established on the wrapper. This zone is a region both economically and politically.

* İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi Emekli Öğretim Üyesi, Türk Dünyası Araştırmaları Vakfı Genel Başkanı

There is the end of the far east Japan and there is end of the western, Turkey. The zone that including Southeast Asia (Indonesia, Malaysia, the Philippines, ...), Japan, Korea (South and North Korea), Mongolia, Sakha, Eastern Turkestan, West Turkistan (Kazakhstan, Kyrgyzstan, Turkmenistan, Uzbekistan, Tajikistan), Afghanistan, Pakistan, Azerbaijan (North and South) in the North Caucasus, Volga-Ural republics, (Chuvash, Tatarstan, Bashkortostan), Crimea, Gokoghuzi and the Balkans, Cyprus, Northern Iraq (Kirkuk) will embrace political and economic peace and the peace of the world as a Silk Zone, and provide security.

This zone will stop the overflow growing pressure of China's population towards Mongolia and the Turkish Republics. Russia's imperial likely ambitions will be restrained and their facing towards Turks. Economic integration will arise. Continuous production will be provided with the natural resources. Labor and capital of one of the problems caused by lack or abundance of the balance of capital and labor will be eliminated. Problems of the lack of technology and manpower will end up in the zone. Now the task of the Turkey is to realize silk zone and in order to realize this aim Japanese made this documentary film.

Key Words: *Turkic World, The Silk Zone.*

GİRİŞ

Türkiye, bugün üzerine Türk Dünyası ile ilgili olarak yıkılan ağır yükün altında ezilmiş gözükmektedir. Yeni kurulan Türk Cumhuriyetlerinin toparlanma, yapılanma ve kalkınma çabaları ne kadar Türkiye'nin desteğine ve yardımına ihtiyaç gösteriyorsa, Türk Cumhuriyetleri dışında kalan Türk topluluklarının kendilerini istiklâl ve hürriyete hazırlama arzuları da o kadar Türkiye'den destek ve yardım ümidiyle dolup taşımaktadır.

Türk Cumhuriyetlerinde, seçime benzer mekanizmalar henüz iktidarların değişmesine müncer olmamıştır. Azerbaycan'da meydana gelen yepyeni bir yarı iktidar değişikliği kemale ermeden sona erdirilmiş ve Türk dünyasında muhalif hareketlerin derin bir hayal sukutuna uğramasına yol açmıştır. Elçibey gibi, Gaspıralı'dan ve Atatürk'ten beri ilk defa bütün Türk Dünyasını kucaklayan bir liderin siyasi kaderi, maalesef Türk Dünyasının topyekûn siyasi, sosyal ve iktisadi kaderini geçici de olsa tayin etmiştir.

Şüphesiz bu Cumhuriyetler, eninde sonunda toparlanacak, yalnız iktisadi refahlarının değil, siyasi kaderlerinin de en azından istiklâl içinde

dil, fikir ve işte birlikten geçeceğini idrak edeceklerdir. Buralarda mevcut ve uçayak üstüne oturmuş muhalif güçler, bu sonuca ulaşmada şimdilik itici, bilahare de bu ideali gerçekleştireci bir rol oynayacaklardır.

Bu ayaklardan birincisi, *Türklük* ayağıdır. Din açısından Hristiyan'a da Müslümana da aynı zulüm yapılmıştır. Hepsinin çocukları okullarında "*dinsizlik bilgisi*" dersini aynı derecede ve seviyede görmüşlerdir. Fakat Türk çocuklarına ilâve bir zulüm daha yapılmıştır. Bu zulüm Türklüklerini unutturma, tarihlerinden koparma, dar coğrafi bölgelerde ayrı ayrı milliyet kazandırmaya çalışma zulmüdür.¹ Bu zulmün sonucu, bu insanların köklerini arama ve köklerine ulaşma ihtiraslarını, 1989'dan itibaren aşırı derecede körüklemiş ve kurdukları parti, dernek gibi her çeşit kuruluşta Türklük faktörünü gayenin birinci unsuru yapmıştır. Bu sebeple yalnız Cumhuriyetlerde değil, bütün topluluklarda, şu andaki iktidarların dışındaki bütün güçlerin, bütün teşkilâtların birinci temel ayağı Türkçülük olmuştur. Birlik, Erk, Azatlık, Alaş, Gençlik, Teklik, Halk, ... Hareket ve partileri işte bu temel ayak üzerinde istikbale, istiklâle veya iktidara hazırlanmaktadır. Bu teşkilatların bu temele dayalı olanlarının hemen hepsi "*Türk Halkları Asamblesi*" adı altında birleşmişlerdir.

İkinci temel ayak, *demokrasi*'dir. Demokrasi, Türklerin ezilme, soyulma, sömürülmeyle geçen son asır veya asırlarının özlemle beklediği bir kurtuluş vasıtasıdır. Kendi ülkelerinde azınlığa düşürülmüş olsalar dahi kendilerine verilebilecek daha müessir ve daha uygun bir silâh yoktur. Bu sebeple Türk teşkilâtlarının tamamı bütün Türk Dünyasında vazgeçilmez bir temel unsur olarak demokrasiyi benimsemişlerdir. Halk cepheleri demokrattır, Erk partileri demokrattır. Birlik hareketleri demokrattır.

Üçüncü temel ayak, *Serbest Piyasa Ekonomisi*'dir. Çok gariptir ki, dünya Türklüğünün tamamı komünist coğrafya içinde kalmıştır. Komünizm bir ideoloji olarak en fazla Türklere zarar vermiştir. Zaten Çin'de veya

¹ Bu zulmün sonunda 1. Dünya'da Türk milletinden başka birden fazla alfabe kullanılan hiçbir millet yoktur. Türkler tek istisnayı teşkil ederler. 2. Kendi milletlerinin dışında hangi dinden olursa olsun başka isimler kullanan tek millet Türklerdir. (Meselâ; Çavuşların, Sakaların... isimleri) 3. İsmi kendi dilinden olsa da, bir yerine yabancı ek getiren tek millet Türklerdir (ov, ova, i...) Bu sonuçlara ulaşmak için meselâ; Azerbaycan'da 1938'de nüfus cüzdanları değiştirilmiş, milliyet karşılığında TÜRK yazarken yeni cüzdanlarda *AZERBAYCANLI*, dil karşılığında Türkçe yazarken *Azerbaycan'ca* yazılmıştır. Aynı zulmün Bulgaristan'daki örneği için Türk Dünyası Araştırmaları Dergisi'nin 7. sayısı, sayfa 81-126'ya bakılabilir.

Sovyetler Birliği'nde ve Balkanlar'da komünizm sadece iktisadi-siyasi bir rejim olarak değil, Slav ve Çin ırkçılığının gizli ve zalim bir silahı olarak tatbik edilmiştir. Türk coğrafyasının iktisadi kaynaklarını, kapitalizmin sömürüsüne nazaran (meselâ; Hindistan'ın sömürülmesine nazaran) komünizm daha köklü, daha vicdansızca sömürmüştür.²

Bizim ideologlarımızın eşitlikçi bildiği komünizm hiçbir zaman Türk'le Rus'u eşit tutmamış, Uralların batısıyla doğusunu aynı kefeye koymamıştır. Bunu dünya ile haberleşme kurabildikleri günden itibaren ağır

² 1. *Kazakistan*, iktisadi kaynakları itibariyle eski Sovyetler Birliği ülkeleri içinde üçüncü sırada yer alır. Ancak hayat seviyesi itibariyle bu ülkeler içinde on ikinci sırada yer almaktadır.

1989 itibariyle aylık geliri 75 rublenin altında olanlar, bu ülkede halkın %15'ini teşkil eder. Baltık ülkelerinde aynı nispet %1'dir. Bu ülkenin topraklarının %3'ü özel teşebbüsün elinde bırakılmıştır. Bu %3 toprakta, Kazakistan et ve süt üretiminin %30'u patates üretiminin %50'si sağlanmıştır. Moskova Kazakistan'ın bütün petrol ve gazının tamamını 275 milyon rubleye satın almış, ihtiyacı olan kısmını 770 milyon rubleye geri satmıştır. KAYNAK: Kemal İSMALOV, "Kazak Edebiyatı" Dergisi, 4. sayı, "Hazinele Kazakistan Paraya Muhtaç" adlı makale.

2. *Özbekistan*, 1988'de Sovyetler Birliği ortalamasıyla mukayese edildiği zaman aşağıdaki rakamlara göre çok iyi bırakılmıştır.

	ÖZBEK	SSCB
Nüfus başına millî gelir (ruble)	1200	3900
Ortalama tarım işçi üretim (ayda-ruble)	40	167
Nüfus başına et tüketim (pound)	64	13
Nüfus başına meyve tüketimi (pound)	174	227
1000 canlı doğumla bebek ölümü	42	25

KAYNAK: Peter Gumbel, Wall Street Journal, 28 Haziran 1989; Ayrıca "Birlik" Dergisi (Resmi yayım-Taşkent)

3. *Sovyet ülkelerini* fert başına yapılan yatırımların dağılışı bakımından incelediğimiz zaman şu rakamlara çok iyi bir fikir verecektir.

Nüfus Başına Yapılan Yatırımı 1971-1987 Ortalaması

	Sinai Yatırım	Hizmet Sektörünün Payı (Toplamın % 28'idir.)
SSCB	100	100
Rusya Federasyonu	118	118
Estonya	109	121
Kazakistan	107	-
Estonya	105	-
Tacikistan	51	56
Kırgızistan	56	60
Özbekistan	66	-
Azerbaycan	67	51
Türkmenistan	-	68

KAYNAK: voprosky pkonomik, 1989, Ekonomischeskie Problemy mezhmaçional'nykly otneşemj v. SSR v. SSR na sovremenner etope, s. 16.

ağır kavrayan ve komünizmin *yeni sınıfı* içine alınmamış olan bütün Türk aydınları idrak etmiş ve Sovyetlerin *Açıklık ve Yeniden Kurma* rejimini ilân etmesiyle kurdukları teşkilâtlarda bu sebeple “*Serbest Piyasa Ekonomisi*” taraftarlığını temel unsur yapmışlardır.

Bir kere daha açıklamakta yarar vardır ki, bu teşkilâtlar yalnız Türk Cumhuriyetlerinde değil bütün Türk topluluklarında bu müşterek vasıflarıyla faaldirler. Ancak Türk topluluklarının geleceğe hazırlanmalarında bazı zaafılar vardır.

Bunların çoğu, başkentleri itibariyle tamamen Ruslaştırılmışlardır. Gerçi Türk Cumhuriyetlerinin de başkentlerinde umumiyetle Ruslar çoğunluktadır. Fakat milli hudutlar içinde, Kazakistan hariç mutlak bir Türk çoğunluğuna sahiptirler. Topluluklar ise çizilmiş suni hudutlar içinde genellikle azınlığa düşürülmüşlerdir. Sakalar, Altaylar, Tuvalar gibi. Ancak bunların bazıları başkentleri dışında Türk halk çoğunluğuna sahiptir ki bunlar Tataristan, Çuvaşistan ve Başkurdistan’dır. Bütün buralarda kendi öz vatanlarına ve kendi mukadderatlarına sahip olma şansları uzun vadede mevcuttur. Ancak kısa vadede bu şanslarını kuvvetlendirecek kültürel ve sosyal faaliyetlerin kesiksiz olarak sürdürülmesi ve halklar arası güçlü bir dayanışmanın kurulması gerekmektedir.

Kendi coğrafyalarında çoğunluğa sahip oldukları yerlerde, kültürel otonomilere sahip olmaları Türkiye için yeterli görülüyorsa da kendileri için asla yeterli görülmemelidir. Bunun en güzel örneğini Gökoğuz Türkleri vermişlerdir. Belirli ölçülerde siyasi ve iktisadî muhtariyet kazanmayı başarmışlardır.³

Kafkaslar’da, Sibiry’a, İdil-Ural Bölgesi’nde, Kırım’da ve Moldovya’da yaşayan Türkleri bu bakımdan ayrı ayrı ele almak ve değerlendirmek gerekmektedir. Esas gaye coğrafyada çoğunluktur. Demokrasi vasıtasıyla durumları ne olursa olsun seslerini duyurabilmeleridir. Slavların buralarda geçici olarak oturduklarını ve sömürünün maşası görevi ile görevlendirildiklerini unutmamaktır. Böyle olduğu için de ağır ağır öz vatanlarına göç etmektedirler. Mesela 1994’de Sakaeline terk eden Rusların sayısı 40.000’i bulmuştur. Buralarda siyasi bağımsızlık için aceleye gerek yoktur. Kültürel bağımsızlıklarını

³ Bakınız, Türk Dünyası Tarih Dergisi, Sayı 97, Sayfa 38-40.

desteklerken, iktisadi olarak yalnız Türk halklarının istifade edeceği küçük yatırımlar ve ticari münasebetler kurulmalıdır.

Balkanlardaki Türklerin durumu daha değişiktir. Asgari 300 yıllık vatanlarında azınlık hâline gelmişlerdir. Türkiye göç kabul ederek bu vetireyi hızlandırmış ve şimdi çoğunlukta olarak idareye ortak olabileceğimiz birçok Balkan ülkesinin teşekkülüne imkân verilmemiştir. Bugün için mevcudu muhafaza, göçü durdurma, mümkün olduğunca tersine göç ve yeni rejimlerin verdiği imkânlardan yararlanarak mülkiyet haklarımızı geri alma ve artırma faaliyetlerine ağırlık verilmesi gerekmektedir.

Coğrafi olarak çoğunluğa sahip olduğumuz halde, kendi kaderimizi kendimizin tayin edemediği yerler de vardır: İran ve Doğu Türkistan. Buralarda ayrı bir politika geliştirilmesi icap eder. Bu politikanın temel taşı *İnsan Haklarıdır*. Her platformda söz konusu edilmesi gereken bu hakların Türkiye tarafından hiçbir zaman hiçbir yerde dile getirilmeyişi gerçekten korkunç bir vurdumduymazlıktır. İnsan hakları havarilerinin bu silahı sadece Türkiye'ye karşı ve Türk Dünyasının parlak geleceği sebebiyle kullanması sahte bir insan severliktir. Bizim bu hakkı kullanmayışımız ise sadece insan sevgisi değil kardeş sevgisi ile de bağdaşmamaktadır. Artık buralarda mülkiyetsizleştirme, cebri yer değiştirme, azınlığa düşürme, dillerini kullanmaya engel olma, kendi okul ve yayınlarına sahip olunmama gibi mütemadiyen devam eden insanlık dışı muamele ve faaliyetlere karşı tavır almamız gerekmektedir. Irak Türklerinin ve Suriye Türklerinin de aşağı yukarı aynı şartlar altında bulunduğunu eklememiz gerekmektedir.

Toplu tehcir yoluyla Sovyetler Birliği'nin orasına burasına dağıtılmış yüz binlerce soydaşımızın durumu biraz daha değişiktir. Kırım ve Ahıska Türkleri bunlara örnektir. Bunların ana vatanlarına dönüş imkânlarını kullanmalarında yardımlar yapılması icap etmektedir. Bu yardımların yeniden vatan kurma ve ata toprağında kendi kaderlerini kendilerinin tayin etmesine yaraması gerekmektedir. Kendi evini yapana destek olma bu tür göçlerde dünyada denenmiş ve muvaffak olmuş en düşük maliyetli bir yoldur.

Bu makalede maksadımız Türk Cumhuriyet ve topluluklarının problemlerini tahlil ve çarelerini teklif etmek değildir. Problemlerin er geç çözüleceğini göstermektir. Bu çözüm için coğrafi şartların, iktisadi

kaynakların, mevcut teşkilatlanmaların ve Türkiye'nin maddi ve manevi desteğinin gerekli şartları yaratacağına şüphe yoktur.

Asıl mesele, bu problemler çözülürken ve **“Dilde, Fikirde, İşte Birlik”** istikametinde Türkler hızla yol alırken gittikçe artacak olan bir tehlikeye karşı alınacak tedbirlerin şimdiden düşünölmeye başlanması ve orta vadede esaslı bir stratejinin geliştirilmesidir. Bu strateji ile ilgili taktiklere şimdiden başlanması gerekmektedir.

Bilindiğı gibi, nüfus dünyada yalnız iktisadi bakımdan müspet ve menfi bir faktör olarak ayrı ayrı ele alındığı hâlde siyasi bakımdan çok mühim bir tayin edici faktördür. Avrupa Birliğı'nin, Türkiye ile ilgili korkusunun birinci sebebi Türkiye'nin nüfusu ve gelecekte bu nüfusun ulaşacağı hacimdir. Çin'in dünyada, kadere tesir edici kararlarda veto hakkına sahip bir ölkne oluşu da nüfusuna bağılıdır. Sovyetler Birliğı'nin dengelediğı Çin'in nüfusuna bağılı gücü bugün gittikçe büyüyen bir güç olarak Türk Birliğı'nin yegâne müstakbel tehlikesini teşkil edecektir. İşte şimdiden kısa, orta ve uzun vâdeli bir plânda çözölmeye gereken en mühim mesele budur.

Çin, Rus ve Türk, tarihinin hiçbir devrinde düşmanlıklardan uzak uzun süre yaşayamamış üç soydur. Tarih boyunca paylaştığımız topraklardan zaman içinde en büyük payı Ruslar ve Çinliler almışlardır. Tarih bugün Türk soyuna, Rusların dört asrı aşkın bir zamandır Kazan'dan başlayarak işgal ede ede Çin hududuna kadar ulaşarak elimizden aldığı vatanımızın bir kısmını kendiliğinden geri alma imkânı vermiştir. Beş parçaya ayrılarak da olsa, Batı Türkistan hür ve müstakil Türk vatani olmuştur. Yakın bir gelecekte Saka ve Sibiryadaki ve Uralların batısındaki ana vatanımızın parçaları da müstakil Türk Devletlerinin vatani olacaklardır. Tarihin getirdiğı ve geleceğın getireceğı bu *Talih*, bizim Çin'le karşı karşıya kalmamızı intaç edecektir.

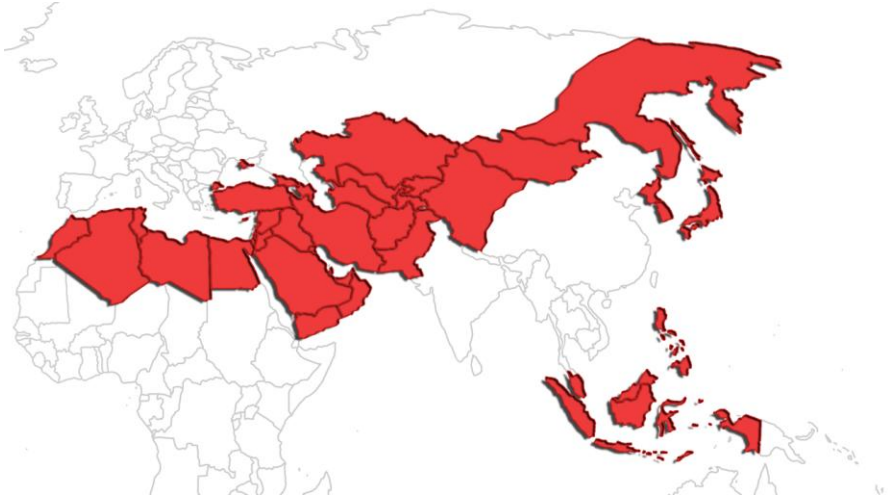
Öncelikle anavatanımızın ana parçası, medeniyetimizin asıl beşığı olan Doğı Türkistan'ın mutlaka tamamen hür ve müstakil bir statüye kavuşturulması gerekmektedir. Bu kısa veya orta vadede mutlaka gerçekleştirmemiz gereken bir hedeftir. Dünyanın bugünkü şartlarında 30 milyon Türk'ün kendi öz vatanında, gittikçe azınlığa düşürölerek, istiklâl ve hürriyetten mahrum yaşamaya tek edilmesi insanlık dışı bir tutumdur. Burada avantajımız bu tutumla en az Türkiye kadar suçlanacak Avrupa

Birliği, Birleşmiş Milletler gibi insanlığın insanlığından mesul kuruluşlar ve kendilerini insan haklarının jandarması ilân etmiş başta ABD olmak üzere pek çok Avrupa devletinin bulunmasıdır.

Hazar'a çıkışımızı engelleyen ve Çin'dekiler kadar kötü şartlar altında soydaşlarımızı mezhep ırkçılığı vasıtasıyla yaşatan İran'ın da artık başka hesaplarla değerlendirilmesi gerekmektedir. Hazar çepeçevre bir Türk gölüdür ve çevresi her yönüyle Türk vatanıdır. Burada da tarih istediğimiz istikamette imkânlar hazırlamaktadır. Bu imkânlar bizim için coğrafyamızın kesiksizliği ve homojenliği bakımından elimiz kolumuz bağılı olarak beklenecek imkânlar değildir. Türk Dünyasının üstünü bir ipek şalla örtecek bir ipek kuşak meydana getirebilmemizin asli şartıdır. Bu arada Zengezur'un da Ermenilerden şu veya bu yolla Azerbaycan'a ulaşmamızı sağlayacak bir statüye kavuşturulması kısa vadeli bir hedef olarak düşünülmesi gerekir.

Balkanlardan itibaren Doğu Türkistan'ın doğu hududuna ve Sakaeline kadar bütün olan Türk coğrafyasına bir tek şal örtülmelidir. Bu şalın üstünden geçecek bir *İpek Kuşak* tesis edilmelidir. Bu kuşak siyasî bir kuşaktır ve iktisadî bir kuşaktır.

Kuşağın doğu ucunda Japonya, batı ucunda Türkiye vardır. Güneydoğu Asya (Endonezya, Malezya, Filipinler...), Japonya, Kore (Güney ve Kuzey Kore), Moğolistan, Sakaeli, Doğu Türkistan, Batı Türkistan (Kazakistan, Kırgızistan, Türkmenistan, Özbekistan, Tacikistan), Afganistan, Pakistan, Azerbaycan (Kuzey ve Güney) Kuzey Kafkasya, İdil-Ural Cumhuriyetleri, (Çuvaşistan, Tataristan, Başkurdistan), Kırım, Gökoğuzeli ve Balkanlar, Kıbrıs, Kuzey Irak (Kerkük)'ü saracak bu kuşak siyasî ve iktisadî bir *İpek Kuşak* olarak dünyanın barış ve huzurunu, istikrar ve güvenliğini sağlayacaktır.

Çin nüfusunun Moğolistan'a ve Türk Cumhuriyetlerine doğru taşma istikametinde gelişen basıncını durduracaktır.

Rusya'nın yeniden Türklere yönelmesi muhtemel sömürgeci emellerini frenleyecektir.

İktisadi bir bütünlük doğacaktır. Kendi kaderine fazlasıyla yeterli tabii kaynaklarla kesiksiz üretim sağlanabilecektir. Emek ve sermayeden birinin yetersizliği veya bolluğunun doğurduğu problemler ortadan kalkacak ve emek sermaye dengesi sağlanacaktır. Teknoloji ve insan gücü yetersizliğiyle kıvranan bölgelerin problemleri sona erecektir.

Çin, Rusya, Hindistan ve Doğu Avrupa ülkelerinin ve Arap ülkelerinin bahşettiği geniş pazar imkânından azami derecede yararlanılacaktır.

Gelişmiş ülkeler veya bunların birlikleriyle her sektörde serbest rekabet gücü kazanılacaktır.

Bu kuşak içindeki bütün ülkelerin Rus ve Çin'in yayılması emelleri dolayısıyla taşıdıkları endişelerden uzak kalarak hür ve müstakil yaşamları mümkün olacaktır. Kısaca bu bakımdan menfaatleri müşterektir.

Bu ülkelerin bir diğer özellikleri de doğu kültürünün bir unsurunu hâlâ müşterek olarak yaşamalarıdır.

Şimdi Türkiye'ye düşen bu *İpek Kuşacı* gerçekleştirmektir. Japonlar *İpek Yolu* filmini bu maksatla çevirmiş ve bu yol üstünde Türklerin yaşadığını kendi soyuna yabancılaşmış Türk aydınına başka türlü duyurmanın imkânsızlığını bildiklerinden bu dev harcamayı yaparak halkımızın gözünü açmışlardır. Japonya'nın böyle bir kuşak için hazır olduğunu zannediyoruz.